

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ИЗВРШЕНА РЕВИЗИЈА НА ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ И РЕВИЗИЈА НА УСОГЛАСЕНОСТ
ЗА 2011 ГОДИНА
НА
АГЕНЦИЈАТА ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ НА РАЗВОЈОТ НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО БИТОЛА
01 2012 03 18/13

Скопје, Октомври 2012 година

С О Д Р Ж И Н А

	Страна
Нацрт Извештај на овластениот државен ревизор Финансиски извештај за 2011 и 2010 година	1 - 15
- Биланс на успех	16
- Биланс на состојба на 31 декември	17
- Преглед на промени на капиталот	18
Образложенија кон финансиските извештаи	
- Вовед	19
- Основни сметководствени политики	20 - 22
- Биланс на приходи и расходи	22- 25
- Биланс на состојба	25 -27

ДЗР
ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

ул. Македонија 12/3
1000 Скопје
Република Македонија
Тел: + 389 2 3211 262
Факс: +389 2 3126 311
e-mail: dzr@dzr.gov.mk
www.dzr.gov.mk

Број: 31-169/9
Дата: 16.10.2012

ДО

АГЕНЦИЈА ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ НА РАЗВОЈОТ НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО – БИТОЛА
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Резиме

Предмет на Конечниот извештај е извршената ревизија на финансиските извештаи и ревизија на усогласеност на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството - Битола (во натамошниот текст Агенцијата), сметка на основен буџет - 637 за 2011 година.

Извршена е ревизија и издаден е извештај за финансиските извештаи на Агенцијата за 2006 година, во кој изразено е мислење со резерва за реалноста и објективноста на финансиските извештаи како и за законското и наменското трошење на средствата во финансиските трансакции кои претставуваат државни расходи за 2006 година.

Препораките дадени во Конечниот извештај на овластениот државен ревизор за 2006 година делумно се спроведени.

Изразено е мислење со резерва во однос на вистинито и објективно прикажување на финансиската состојба во финансиските извештаи за 2011 година, поради нереално прикажување на материјалните средства, како резултат на нецелосно евидентирање на градежните објекти со кои располага Агенцијата и незаведено земјиште во сметководствената евиденција.

Изразено е мислење со резерва во однос на усогласеноста на финансиските трансакции со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики, поради утврдени слабости во контролниот систем, како и неусогласеност на законски прописи и интерни акти.

Ревизорски тим:
1. Д. Мојсовска
2. _____
3. _____
4. _____

Овластен државен ревизор
_____

Ревизијата укажува дека ограничените финансиски средства и човечки ресурси влијаат на реализирањето на активностите зголемувајќи го ризикот основната мисија на Агенцијата да не се исполни во целост.

Исто така, Ревизијата укажува на потребата од дефинирање на односите и потпишување на договор помеѓу МЗШВ и Агенцијата, за регулирање на взаемните права и обврски за прибирање и користење на сметководствените податоци од земјоделските стопанства, а особено околу сопственоста на податоците, пристапот, ажурирањето и одржувањето на централната база со податоци од фармите по имплементација на проектот.

Постапувајќи по Заклучок на Владата на РМ, Агенцијата не може да го користи фондот на средства, добиени преку проект на Светска банка за набавка на возила на лизинг, со што се доведува во прашање обновувањето на возниот парк и извршување на основната дејност.

Ревизорски тим:
1.
2.
3.
4.

Овластен државен ревизор

1. Вовед

1.1. Извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на страна 16 до 18 заедно со ревизија на усогласеност на Агенцијата – сметка за редовно работење кои се состојат од Билансот на приходи и расходи и Билансот на состојба за 2011 година и преглед на значајни сметководствени политики и објаснувачки белешки кон финансиските извештаи.

1.2. Ревизијата на финансиските извештаи од точка 1.1. на овој извештај е извршена согласно член 22 став 1 од Законот за државна ревизија и Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија согласно член 23 од Законот за државна ревизија.

1.3. Извршена е ревизија и издаден е извештај за финансиските извештаи и за усогласеност со законите и прописите на Агенцијата – сметка за редовно работење за 2006 година во кој изразено е мислење со резерва за вистинитоста и објективноста на финансиските извештаи, како и во однос на законското и наменското трошење на средствата во финансиските трансакции кои претставуваат државни расходи изразено.

1.4. Финансиските извештаи од точка 1.1. на овој извештај, се одговорност на раководството на субјектот застапувано од:

› Јордан Кузмановски, директор на Агенцијата.

Оваа одговорност вклучува дизајнирање, имплементација и одржување на интерни контроли релевантни за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи ослободени од материјално погрешни прикажувања, без разлика дали се резултат на измами или грешки, избор и примена на соодветни сметководствени политики, како и правење на разумни сметководствени проценки во дадените околности.

Раководството на субјектот е исто така одговорно за осигурување дека активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансиските извештаи се во согласност со релевантната законска регулатива, упатствата и воспоставените политики.

Одговорност на ревизорите е да изразат мислење за финансиските извештаи од точка 1.1., врз основа на извршената ревизија. Оваа одговорност вклучува и изразување мислење за тоа, дали активностите, финансиските трансакции и информации рефлектирани во финансиските извештаи се во согласност со релевантната законска регулатива, упатствата и воспоставените политики, во сите материјални аспекти.

Оваа одговорност вклучува извршување на постапки за добивање ревизорски доказ за тоа дали приходите и расходите на Агенцијата - сметка за редовно работење се користени за планираните намени утврдени од страна на

законодавецот.

Таквите постапки вклучуваат и проценка на ризикот од неусогласеност.

2. Цел и делокруг на ревизијата

2.1. Цел на ревизијата на финансиските извештаи е да му овозможи на ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешни прикажувања без разлика дали се резултат на измами или грешки и да изрази мислење за тоа дали финансиските извештаи се изготвени во согласност со применливата рамка за финансиско известување, во сите материјални аспекти.

Цел на ревизијата на усогласеност во врска со ревизијата на финансиските извештаи е да му овозможи на ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали активностите, финансиските трансакции и информациите рефлектирани во финансиските извештаи се во согласност со релевантната законска регулатива, упатствата и воспоставените политики, во сите материјални аспекти.

2.2. Финансиските извештаи кои се предмет на овој извештај се засновани врз завршната сметка составена според применливата рамка за финансиско известување во Република Македонија.

2.3. Ревизијата е извршена во согласност со стандардите за државна ревизија на Меѓународната организација на Врховните ревизорски институции (ИНТОСАИ) кои се пропишани за примена во Република Македонија. Овие стандарди налагаат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата со цел да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешни прикажувања. Ревизијата вклучува извршување на постапки за добивање на достатни соодветни ревизорски докази како поткрепа на износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Изборот на постапки зависи од ревизорската процена, вклучително и процена на ризиците за материјални погрешни прикажувања во финансиските извештаи без разлика дали се резултат на измами или грешки.

При процена на ризиците, ревизорот ги разгледува интерните контроли како релевантни за подготовка и објективно презентирање на финансиските извештаи со цел да се дизајнираат ревизорски постапки кои се соодветни во околностите, но не за целите на изразување на мислење за ефективноста на интерните контроли на субјектот. Ревизијата исто така вклучува проценка на соодветноста на користените сметководствени политики и сметководствени проценки направени од страна на раководството на субјектот од точка 1.4. на овој извештај, како и општа оценка за севкупното презентирање на

финансиските извешти. Веруваме дека обезбедените докази ни обезбедуваат разумна основа за нашето ревизорско мислење.

Ревизијата од точка 1.1 погоре е планирана и извршена во периодот од 04.06.2012 до 27.07.2012 година од тим на Државниот завод за ревизија во состав:

- Бранко Смилевски – раководител на ревизија;
- Билјана Ивановска - самостоен ревизор;
- Владимир Николовски - ревизор
- Мирјана Симаковска - ревизор
- Орхан Адеми - ревизор;
- Адем Цури - ревизор.

3. Осврт на претходната ревизија - спроведување на препораките

Ревизијата од точка 1.1. погоре опфати ревизија на спроведување на препораките дадени во Конечниот извештај на Овластениот државен ревизор за 2006 година. Во однос на препораките на овластениот државен ревизор утврдено е следното:

- Годишната Програма на Агенцијата се подготвува врз основа на извештаите, анализите и плановите што ги изготвуваат Работните единици за работењето на советниците.
- Со имплементирање на софтверот СЕМПА, со кој се врши евиденција, мониторинг и планирање на активностите, воспоставен е систем за контрола на теренските активности.
- Дизајнирани се процедури за следење на трошоците по видови (стандард ISO 9001:2008).
- Воведена е внатрешна ревизија
- Орочените средства во износ од со кои располагала Агенцијата во деловна банка, префлени се во Народна банка на РМ, во рамки на трезорскиот систем.

4. Наоди и препораки

Прашањата кои ги покрива овој извештај беа дискутирани на завршниот состанок со раководството и одговорните лица на Агенцијата – предмет на ревизија на 30.08.2012 година.

Од страна на Агенцијата не се добиени забелешки на Нацрт - извештајот во законскиот рок.

4.1. Интерни контроли

4.1.1. Со извршениот увид во интерните акти со кои се уредуваат начинот на организација, систематизација на вработените и број на ангажирани извршители на работни задачи во Агенцијата, ревизијата ги констатира следниве состојби:

- Во Правилникот за систематизација на работни места, во делот на посебните услови (вид на образование) за работните места Виш референт и Самостоен референт по сектори и одделенија, не е прецизирано каков вид образование е потребно за вршење на работните активности, што не е во согласност со член 1 од истиот Правилник.

  Со непрецизирање на посебните услови за горе наведените работни места се остава простор за прием на кадар со несоодветно образование т.е. неквалификуван да одговори на работните активности тесно поврзани со основната дејност на институцијата.
- Недоволна кадровска екипираност во поголем дел од секторите и одделенијата.
  - Потребата од доекипирање, најмногу е изразена во Секторот за развој на земјоделството, кој е всушност носител на основната дејност на Агенцијата. Во рамките на овој Сектор, одделни работни единици во составот на регионалните центри, Тетово, Скопје, Куманово, Штип функционираат со еден или двајца вработени, кои се одговорни за директна комуникација и давање на стручна помош на земјоделците и сточарите.
  - Со Правилникот за систематизација, предвидено е одделение за јавни набавки, со 5 работни места (раководител, помошник раководител, 2 советници и еден самостоен референт). Но, ова одделение не е екипирано, а сите активности поврзани со процесот на јавните набавки ги спроведуваат Раководителот на Секторот за правни и општи работи и самостојниот референт за обработка на документацијата и материјалното работење на Агенцијата.

Имајќи предвид дека кадровската не екипираност го отежнува функционирањето на установата во смисла на квалитетното и навремено извршување на активностите, раководното лице на Агенцијата, со цел да го надмине проблемот од недостиг на потребни човечки ресурси, доставило информација и пополнет образец за потребите од човечки ресурси до Министерството за информатичко општество и администрација.

Покрај тоа што Агенцијата се соочува со недостиг на човечки ресурси, по барање на Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој, шест вработени склучиле спогодби за вработување во истата без јавен оглас.

Препорака

Одговорните лица на Агенцијата да преземат активности за усогласување на актите за организација и систематизација на работни места.
Да се интензивираат активностите за намалување на недостигот од човечки ресурси, имајќи ја предвид улогата и значењето на Агенцијата во поттикнување на земјоделството, како една од најзначајните гранки во стопанството.

4.1.2. При оценка на системот на интерни контроли кај процесот на безготовинско и готовинско плаќање, ревизијата го констатира следното:

- Обврските не се ажурираат редовно, бидејќи влезните фактури се евидентираат истовремено со плаќањето. Со тоа се зголемува ризикот од нецелосно евидентирање, и се создава нејасна слика за висината на неподмирените обврски. Согласно Законот за сметководство на буџетите и буџетските корисници, сите податоци регистрирани во деловните книги треба да бидат целосни и комплетирани, навремени и ажурирани и да бидат презентирани хронолошки, односно точно да го одразуваат временскиот редослед на нивното настанување.
- Фактурите за плаќање не се одобруваат од страна на одговорните лица, шеф на сметководство и директорот, ги потпишува само ликвидаторот. Одговорните лица го одобруваат списокот во кој се внесени фактурите по број и датум подготвени за плаќање. Согласно законската регулатива за процесите на плаќања потписите за одобрување на плаќање на фактурата треба да стојат во самата фактура, поради што наведениот список не може да се прифати како аргумент дека фактурите се одобрени за исплата.
- Сметководствените документи со кои се врши готовинска исплата за извршена услуга не ги содржат потребните елементи: вид на услугата, период кога таа е извршена, како и поткрепувачка документација за утврдување на основот и оправданоста на направените расходи.

Имајќи го предвид наведеното, ревизијата констатира дека воспоставените интерни контроли кај процесот на плаќања функционираат на начин кој не обезбедува:

- целосно следење и евидентирање на финанасиската документација,
- јасно дефинирана организациона структура и соодветно разграничување на надлежностите и одговорностите на вработените,
- јасно дефиниран систем за одобрување на трансакциите,
- касови исплати врз основа на целосни и веродостојни сметководствени документи .

Препораки

Да се обезбеди електронска евиденција на сите примени документи;
Да се подготват и применат процедури за процесот на плаќање (безготовинско и готовинско) со кои ќе се обезбеди разграничување на должностите и одговорностите на вработените и наменско користење на средствата преку плаќања врз основа на веродостојна поткрепувачка документација.

4.1.3. Во текот на анализата на информациониот систем и апликациите за финансиско и материјално работење на агенцијата утврдени се следниве слабости:

- Ниско ниво на пристап при најавување на системот – нема централизиран пристап, нема политики за пристап, а корисничкото име и лозинката не се временски ограничени.
- Не се прави резервна копија на податоците вклучително и нагодувањата на системскиот софтвер на серверот.
- серверот се чува во не климатизирана просторија со ниско ниво на физичката безбедност (просторијата не се чува заклучена).
- Нема целосна централизирана анти-вирусна заштита на корисниците во системот иако компјутерите се поврзани на интернет.
- Нема пишани политики и процедури за користење на информатичката технологија.
- Нема заштита за најавување во апликациите за финансиско работење и увид и пристап до податоците има од сите компјутери во сметководство.

Наведеното не е во согласност со меѓународните стандарди и најдобри пракси (CobiT) за ИТ безбедност што доведува до ризик од несоодветен развој на ИТ системот, неовластен пристап до податоците, ранливост и губење на податоци во некои сегменти на ИТ системот.
Утврдените состојби доведуваат до внесување и искажување на неверодостојни податоци во електронска форма и можна промена на прокнижените податоци во електронска форма.
Како резултат на наведеното, ревизијата утврди неусогласеност помеѓу сметководствените податоци од електронската евиденција и финансиските извештаи.

Препораки:

Агенцијата да преземе мерки за централизиран пристап во системот со што

се зголемува безбедноста на пристапот и податоците.

Да се преземат мерки за чување на податоците, нивната достапност со намалување на ризикот од нивно губење како и зголемена физичка безбедност.

Агенцијата да подготви и донесе стандардни политики и процедури за користење на ИТ системот.

Да се разгледа можноста за воспоставување на автоматски контроли во сметководствените апликации, а со оглед на многу застарените решенија да се разгледа можноста за надградба и поврзување на апликациите.

4.2. Усогласеност со закони и прописи

4.2.1. Со увид во финансискиот извештај Биланс на состојба, ревизијата утврди неискажана состојба за претходна година на позициите Други временски разграничувања и краткорочни обврски спрема добавувачите. Наведеното не е во согласност со Законот за сметководство на буџетите и буџетските корисници и прифатените сметководствени принципи и стандарди, со цел точно, вистинито, сигурно, сеопфатно, благовремено, ажурно и поединечно искажување на билансните позиции, состојбата на средствата од буџетот и другите средства, обврските, изворите на средства, приходите и другите приливи, расходите и другите одливи и резултатите од работењето.

Препорака

Да се обезбеди целосна примена на Законот за сметководство на буџетите и буџетските корисници.

4.2.2. Согласно Законот за основање на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството, со Агенцијата управува Управен одбор, чии членови[1] ги именува и разрешува Владата на РМ на предлог на министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство за период од четири години, а претседателот на УО го именува Владата на РМ за период од четири години.

Ревизијата смета дека Законот со кој е основана Агенцијата не е усогласен со Законот за Организација и работа на органите на државната управа бидејќи содржи одредби кои покрај директор предвидуваат Владата на Република Македонија да именува и Управен одбор како органи на управување на Агенцијата да донесува интерен акт – Статут. Согласно Законот за Организација и работа на органите на државната управа, другите органи на државната управа (дирекции, агенции, комисии) според видот на

[1] УО има девет члена од кои, шест члена се од редот на земјоделските производители, еден член од Земјоделскиот институт, еден член од Институтот за сточарство и еден член од

организацијата и степенот на самостојноста може, со Закон, да се основаат како самостојни органи на државната управа.

Со увид во законските, интерните акти и останатата документација со кои се уредуваат правата и одговорностите се констатира следната состојба:

- Ревизијата не доби уверување дека составот на членовите на УО ги исполнува условите уредени со Законот и Статутот на Агенцијата во делот на нивната професија односно работен ангажман.
- Со Деловникот за работа на Управниот одбор на Агенцијата[2], определено е правото на надоместок на членовите на УО од присуство од седница. Наспроти одредбите во Деловникот, Управниот Одбор во 2010 година донел Одлука[3] со која се утврдени месечни надоместоци на членовите на одборот. Постапувајќи по споменатата Одлука, во текот на 2011 година, во услови кога Агенцијата се соочува со недостиг на финансиски средства, на членовите на УО исплатени им се средства во вкупен износ од 524 илјади денари.
- Агенцијата има донесено Статут[4] со кој се уредени работите за кои е надлежна, начинот на нивното извршување, и делокругот на работа на органите на управување и раководење, како и други прашања од значење на работењето.

  Статутот не е усогласен со Законот за основање на Агенцијата[5] во делот на финансирање на дејноста на агенцијата. Имено, со Статутот е предвидено за период од 10 години (2000-2010 година), Агенцијата да се избори и да стекне поголема финансиска независност преку зголемување на приходите од вршењето на услугите на земјоделците. Но, поради тоа што во реалноста многу е тешко да се остваруваат приходи по основ на извршени советодавни услуги во земјоделството, Агенцијата, како буџетски корисник од прва линија своето работење целосно го остварува со буџетски средства.

Препорака

Да се донесе закон за Агенции и да се дефинира каков вид државен орган претставуваат. Ова дотолку повеќе што во Република Македонија има голем број агенции уредени на различен начин.

[2] Деловникот е донесен со Одлука бр.02-70/1 од 15.07.1998 години и со истиот се уредени начинот на работа, свикување на седници, и други прашања поврзани со делокругот на работењето на Управниот одбор,

[3] под број 02-134/8 од 27.08.2010 година

[4] Статутот, под број 02-70/3 е донесен на 15.07.1998 година

[5] (Сл.весник бр.3/98 од 22.01. 1998 година.)

Да се преземат активности и мерки за усогласување на актите, стратешките документи и законската регулатива, со цел да се обезбеди законитост и правилност во функционирањето на Агенцијата.

4.3. Финансиски извештаи

Биланс на приходи и расходи

4.3.1. Со увид во финансискиот извештај Биланс на приходи и расходи, ревизијата утврди неусогласеност во износ од 813 илјади денари, помеѓу сметководствените податоци од електронската евиденција кои се основа за изготвување на истиот. Ова не е во согласност со Законот за сметководство на буџетите и буџетските корисници, според кој, сите податоци регистрирани во деловните книги треба да бидат точни, целосни и комплетни.

Препорака

Да се преземат мерки и активности кои ќе обезбедат изготвување на точни и целосни финансиски извештаи, врз основа на целосни и веродостојни сметководствени податоци.

Биланс на состојба

4.3.2. Со увид во Билансот на состојба и во сметководствената документација ревизијата констатира дека позицијата Материјални средства во износ од 28.442 илјади денари не е реално и објективно прикажана, поради следното:

- во сметководствената евиденција не се евидентирани сите градежни објекти со кои располага Агенцијата. Постапувајќи по препораките во Конечниот ревизорски извештај за 2006 година, Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството поднела барања до Агенцијата за катастар на недвижности и за дел од објектите обезбедени се имотни листови, но, сеуште има работни единици за кои не е обезбедена документација и не се внесени во сметководствената евиденција.
- Агенцијата располага со земјиште од околу 13.856м2 (ниви, дворови, овоштарници и сл.) кое не е заведено во сметководствената евиденција.

Поради необезбедена поткрепувачка документација за навремено точно и целосно прикажување на материјалните добра, наведените состојби доведуваат до потценување на вредноста на истите во Билансот на состојба

и не се во согласност со Законот за користење и располагање со стварите во државна сопственост, според кој секој државен орган треба да води внатрешна евиденција за користење на недвижните ствари во државна сопственост.

Препорака

Да се преземат мерки и активности за целосно евидентирање на материјалните добра во сметководствената евиденција.

4.4. Користење на средства согласно законски прописи

4.4.1. Во текот на 2011 година не е спроведена јавна набавка за одржување на апликативен софтвер и одржување на WEB страна на Агенцијата. Со увид во документацијата, ревизијата утврди дека плаќањата за оваа намена во вкупен износ од 279 илјади денари се извршени врз основа на договор[6] склучен во 2008 година.
Во јануари 2012 година, Агенцијата го раскинала споменатиот договор.

Препорака

Редовно да се спроведуваат одредбите од Законот за јавни набавки.

4.4.2. Утврдени се плаќања во износ од 62 илјади денари за користење на шест деловни простории под закуп. Од извршениот увид на склучените договори ревизијата констатира дека дел од склучените договори за закуп на деловни простории немаат важност за 2011 година односно не е извршено нивно обновување. Оваа состојба доведува до користење на услуги со необезбедена правна заштита т.е. до исплата на средства без веродостојна документација.

Препорака

Да се преземат активности и мерки за регулирање на важноста на договорите за закуп на деловен простор со склучување на анекс на договори.

5. Ревизорско мислење:

Мислење за финансиски извештаи

[6] Договорот бр.03-225/1 од 01.12.2008

Според наше мислење, освен за ефектите на прашањата изнесени во точката 4.3.1 и 4.3.2, финансиските извештаи ги прикажуваат вистинито и објективно во сите материјални аспекти финансиската состојба на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството - Битола, на ден 31 декември 2011 година и резултатот од финансиските активности за годината која завршува со тој датум, во согласност со важечката законска регулатива.

Мислење за усогласеност со закони и прописи

Според наше мислење, освен за ефектите на прашањата изнесени во точките 4.2, 4.3, 4.4, активностите, финансиските трансакции и информации рефлектирани во финансиските извештаи, во сите материјални аспекти се во согласност со релевантната законска регулатива, упатствата и воспоставените политики.

6. Нагласување на прашања на неизвесност

Согласно меѓународниот стандард за ревизија 701 – Модификација на извештајот на независниот ревизор, точка 5, се додава пасус за нагласување на прашање кое влијае на финансискиот извештај Биланс на приходи и расходи, но истиот нема влијание на ревизорското мислење.

6.1. Во Буџетот на РМ, средствата планирани за извршување на редовните активности на Агенцијата, во последните четири години бележат тренд на опаѓање. Покрај тоа што Предлог Буџетот на Агенцијата се подготвува врз основа на Годишна Програма одобрена од страна на Владата на РМ, Буџетот што го одобрува Министерството за финансии од година во година се намалува. Од друга страна, покрај извршувањето на редовните активности дефинирани во законската регулатива, Агенцијата е вклучена и со своите капацитети учествува во реализација на Владините програми насочени кон поддршка на земјоделството, (Програма за финансиска поддршка во руралниот развој, ИПАРД Програмата, СИЗП[7], и други мандатирани обврски). Но, ограничените финансиски средства и човечки ресурси влијаат на реализирањето на активностите[8] зголемувајќи го ризикот основната

[7] СИЗП - Систем на идентификација на земјишни парцели

[8] При анализа на реализираните активности на советниците (по поледелство, лозарство-овоштарство, градинарство, сточарство и агроекономија) за 2011 година констатирана е следнава состојба: Од страна на 91 советник дадени се вкупно 61 илјада стручни совети на земјоделците од кои 9 илјади совети директно на терен, 47 илјади совети дадени во дисперзираните канцеларии и 4 илјади совети дадени по телефон. Процентуално тоа би значело 16% од вкупно дадените совети се дадени на земјоделците директно на терен, 77%

мисија на Агенцијата, да не се исполни во целост, а тоа е преку давање високо-квалитетни советодавни услуги на терен на индивидуалните земјоделски стопанства, да се подобри квалитетот и квантитетот на земјоделското производство во руралните и пазарно ориентирани средини.

6.2. Во агенцијата во тек е проект за надградба на апликацијата за мониторирање на фарми со понова апликација при што советниците на терен ќе ги внесуваат податоците во електронска форма директно на таблет (со екрани на допир) компјутери, каде со подобрени автоматски контроли ќе се избегнат грешките кои се прават при интервјуирање и внес на податоци. Истовремено ќе бидат и имплементирани и најновите измени на FADN[9] кои ќе стапат на сила во 2014 година и со тоа подоцна не е потребна дополнителна надградба.

Ревизијата укажува на потребата да се решат сеуште недефинираните односи и непотпишаниот договор околу взаемните права и обврски помеѓу МЗШВ и Агенцијата, а особено околу сопственоста на податоците (и потребата од нивно користење и за научни и други цели), пристапот, ажурирањето и одржувањето на централната база со податоци од фармите по имплементација на проектот.

Ревизијата укажува на потребата од поголема активност на Националниот Комитетот[10] и негово активно учество и давање насоки за сите активности кои во иднина ќе се превземаат во оваа област, како и поголема соработка и разбирање на државните институции кои третираат исти области.

6.3. Иако нема законски дефинирана обврска, Агенцијата учествува во реализација на ИПАРД програмата, се со цел да се постигне поефикасно користење на достапните ИПАРД фондови. Ревизијата укажува на потребата од што поскоро потпишување на меморандум на соработка со Агенцијата за финансирање и поддршка на земјоделството, во функција на прецизирање на обврските и разграничување на должностите.

6.4. Во Агенцијата, преку проект на Светска Банка, воспоставена е методологија за користење возила во сопственост на вработените за службени цели. Со оваа методологија треба да се обезбеди постојано обновување на возниот парк со располагање на фонд за набавка на возила на лизинг, без при тоа да се

од советите се дадени во дисперзирани канцеларии, а 7% од советите се дадени со контакти по телефон.

9 FADN – мрежа за прибирање сметководствени податоци

10 Согласно Законот за воспоставување мрежа за прибирање сметководствени податоци од земјоделски стопанства

зголемат тековните трошоци за одржување на возилата, регистрација, осигурување и сл. Средствата од фондот за возила во износ од 36.936 илјади денари, се депонирани во Народна Банка.

Ревизијата се информира дека во мај 2012 година, фондот е ненаменски намален заради отплата на две судски пресуди во износ од 1.450 илјади денари, до денот на ревизијата, барањето на Агенцијата поднесено до Владата на РМ, во 2009 година за користење на средствата од фондот за намената за која се одобрени од Светска Банка (обновување на возниот парк), не е прифатено поради рестриктивните мерки на Владата на РМ. Со тоа постапката за набавка на нови возила не е почната, а Агенцијата се соочува со сериозен проблем за реализација на основна дејност. Ова дотолку повеќе што во јули 2012 година, Владата на РМ донела заклучок, да се разгледа можноста овие средства да се употребат за јакнење на кредитниот фонд за поголема искористеност на средствата од Програмата ИПАРД.

Ревизијата укажува дека употребата на средствата спротивно на намената за која се одобрени од Светска банка, не е во согласност со правилата на банката и го доведува во прашање функционирањето на Агенцијата.

Скопје 12.10.2012 година

Ревизорски тим:
1.
2.
3.
4.

Овластен државен ревизор

Агенција за поттикнување на развојот на земјоделието - Битола
Сметка на основен буџет (637)
БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ ЗА 2011 година

во 000 денари

Опис на позицијата	Образложение	2011	2010
Приходи			
Трансфери и донации	`3.1	55.551	58.183
Вкупно приходи		**55.551**	**58.183**
Расходи			
Тековни расходи			
Плати и надоместоци	`3.2.1	45.727	46.388
Стоки и услуги	`3.2.2	9.824	10.712
Вкупно тековни расходи		**55.551**	**57.205**
Капитални расходи			
Капитални расходи		0	972
Вкупно капитални расходи		**0**	**972**
Вкупно расходи		**55.551**	**58.177**

Агенција за поттикнување на развојот на земјоделието - Битола
Сметка на основен буџет (637)
БИЛАНС НА СОСТОЈБА НА ДЕН 31.ДЕКЕМВРИ

во 000 денар

Опис на позицијата	Образло-жение	2011	2010
Актива			
Тековни средства			
Активни временски разграничувања	`4.1.1	4.152	2.308
Вкупно тековни средства		**4.152**	**2.308**
Постојани средства			
Материјални средства	`4.2.1	28.442	28.858
Долгорочни кредити и позајмици дадени во земјата и странство и орочени средства	`4.2.2	439	439
Вкупно постојани средства		**28.881**	**29.297**
Вкупна актива		**33.033**	**31.605**
Пасива			
Тековни обврски			
Краткорочни обврски спрема добавувачи	`4.3.1	410	2.308
Краткорочни обврски за плати и други обврски спрема вработените	`4.3.2	3.742	0
Вкупно тековни обврски		**4.152**	**2.308**
Извори на средства			
Извори на капитални средства	`4.4.1	28.881	29.297
Вкупно извори на деловни средства		**28.881**	**29.297**
Вкупна пасива		**33.033**	**31.605**

Агенција за поттикнување на развојот на земјоделието - Битола
Сметка на основен буџет (637)

ПРЕГЛЕД
НА ПРОМЕНИ НА ИЗВОРИ НА КАПИТАЛНИТЕ СРЕДСТВА ЗА 2011 ГОДИНА

во 000 денари

О П И С	Државен јавен капитал	Останат капитал (хартии од вредност)	Вкупно
Состојба 01.01.2011 година	**28.858**	**439**	**29.297**
Зголемување по основ на:	**2.426**	**29**	**2.455**
Набавки	353	29	382
Инвестиции во тек-градежни објекти			
опрема и др.	-		-
Ревалоризација на капитални	2.073		2.073
Намалување по основ на:	**2.842**	**29**	**2.871**
Отпис на капитални средства		29	29
Ревалоризација на отпишани			
капитални средства			-
Амортизација	2.842		2.842
Состојба 31.12.2011 година	**28.442**	**439**	**28.881**

1. ВОВЕД

Агенцијата за поттикнување на развојот на Земјоделството – Битола (АПРЗ) основана е со Закон за основање на Агенција за поттикнување на развојот на Земјоделството – Битола, (Сл весник 3/1998 година) за да дава стручна помош на земјоделците и земјоделските стопанства, со цел да се подобри квалитетот, квантитетот, профитабилноста на земјоделското производство, оптимално да се искористат капацитетите и македонските производи да бидат поконкурентни на европските пазари. Исто така АПРЗ има за цел, преку теренски посети да овозможи поддршка во развојот и реализацијата на аграрната политика со одржување база на податоци на земјоделските стопанства и да обезбеди одржлив развој во земјоделството во руралните подрачја.

Согласно Законот за организација и работа на органите на државната управа (Сл.Весник на РМ 58/00, 44/02, 82/08) АПРЗ е дефинирана како орган на државната управа.

Со својата поставеност АПРЗ се афирмира како линк помеѓу науката, власта и земјоделските стопанства.

Агенцијата добива средства од државниот буџет согласно Годишната програма за работа, а може да се здобива и со приходи од тековно работење, како и со приходи од други извори.

Протокот на паричните средства во Агенцијата, согласно Законот за трезорско работење, е овозможен со користење на посебни жиро-сметки и тоа: за буџетско работење, за трансфер на парични средства од други нивоа на власт и за сопствени проходи.

Во АПРЗ има три сектори:

- Сектор за развој на земјоделството
- Сектор за правни и општи работи и
- Сектор за финансиски прашања.

Како самостојни одделенија постојат:

- Одделението за човекови ресурси и
- Одделението за внатрешна ревизија кои што се директно одговорни на Директорот.

Организационо АПРЗ е воспоставена на целата територија на државата и во својот состав има 6 Регионални центри - одделенија поделени според агроеколошката припадност и тоа:

- Регионален центар – Битола
- Регионален центар – Тетово
- Регионален центар – Скопје
- Регионален центар – Куманово
- Регионален центар – Штип
- Регионален центар – Струмица

Во составот на Регионалните центри влегуваат 30 работни единици и флуктуирачки број на Дисперзирани канцеларии чија што бројност варира според потребите.

Агенцијата ги врши следните дејности:

- Советодавни услуги во земјоделството
- Економски, организациони и технолошки услуги (консултантска дејност, продуктивност на трудот, технолошки, организациони и економски студии и анализи, изработка на планови и проекти за развој, подготвување на инвестициони програми и сл).
- Соработува со здруженија на земјоделците и единиците на локална самоуправа
- Ги насочува земјоделските производители за производство на култури и производи според потребите на пазарот
- Дава насоки за развој на земјоделството врз основа на сознанија на теренот
- Пренесува стручни сознанија до непосредните земјоделски производители, како и научни-апликативни достигнувања
- Дава помош на земјоделските производители за да се обезбеди солидна евиденција во врска со земјоделското производство, неговата рентабилност и економичност.

Со Агенцијата раководи Директор, а управува Управен одбор составен од 9 членови кои ги именува и разрешува Владата на РМ.

Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството располага со следните банкарски сметки:

- 140021524563714,
- 140021524563112,

Седиштето на Агенцијата е во Битола на ул "Климент Охридски" бб, Пелагонка 2.

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Признавање на приходи и расходи

2.1. Признавањето на приходите и другите приливи кај Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството – Битола во Билансот на приходи и расходи се спроведува според сметководственото начело на парично искажување (готовинска основа) во периодот во кој настанале и се наплатени до 31 Декември во тековната фискална година, според критериумот на мерливост и расположливост.

2.2. Проценети приходи во Билансот на приходи и расходи се приходите остварени по видови и извори согласно Законот за буџетите и Правилникот за класификација на приходите, приходи од самофинансирачки активности, приходи

од кирии и закупнини, приходи од донации, приходи од кредити и позајмици и неданочни приходи.

2.3. Во приходи не влегуваат: добиените материјални и нематеријални средства на подарок или по друга основа отстапени без надомест, вишоци утврдени по попис или на друг начин остварени средства во материјален облик искажани во изворите како деловни средства.

2.4. Приходите кои не се наплатени до денот на нивната пристигнатост за наплата се искажуваат како пасивни временски разграничувања.

2.5. Расходите и другите одливи во билансот на приходи и расходи се признаваат според сметководственото начело на парично искажување, во пресметковниот период во износ во кој е извршено плаќањето.

2.6. Проценетите расходи во Билансот на приходи и расходи се извршените расходи согласно Законот за буџетите и Правилникот за класификација на расходите, кредитите и позајмиците.

2.7. Расходите ако не се извршени до денот на нивната пристигнатост за плаќање се искажуваат како активни временски разграничувања.

2.8. Во расходи не влегуваат: подароците или на друг начин преотстапени материјални и нематеријални средства, отпишани или оштетени средства, кусоците на средства, отпишаните побарувања и другите вонредни расходи кои се искажани на товар или во полза на капиталните средства.

Проценување на билансните позиции

2.9. Агенцијата води посебно сметководство за средствата од буџетот, по системот на двојно сметководство, а според распоредот на сметките од сметковниот план на буџетските корисници.

2.10. Долгорочните и краткорочните средства се проценуваат по нивната набавна вредност зголемена со издатоците кои директно можат да се додадат на расходите за набавката.

2.11. Паричните средства на сметките и во благајните во домашна валута се проценуваат според нивниот номинален износ, а во странска валута по курсот на Народната банка на Република Македонија на денот на билансирањето.

2.12. Побарувањата и обврските се признаваат во висина на номиналната вредност искажани во сметководствениот документ според договорените износи.

2.13. Долгорочните средства чија поединечна вредност во моментот на набавката е пониска од 300 ЕВРА во денарска противвредност се класифицираат како расход и се отпишуваат еднократно во целина при набавката.

АМОРТИЗАЦИЈА И РЕВАЛОРИЗАЦИЈА

2.14. Корисниот век на употреба односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјални средства се спроведува со примена на годишните стапки за отпис согласно Правилникот за буџетите и буџетските корисници со праволиниска метода на отпис.

2.15. Основицата за отпис (пресметување на амортизација) се корегира за последователните издатоци со кои се подобрува состојбата на средствата над неговиот корисен век на употреба, односно за вложувањата поради реконструкција, адаптација или други вложувања со кои се зголемува корисниот век на употреба, капацитетот и функционалната способност.

2.16. За износот на пресметаната амортизација се намалуваат нематеријалните и материјалните средства и изворите на средствата.

2.17. Материјалните средства се амортизираат од првиот ден на наредниот месец откога тие средства почнале да се користат за вршење дејноста. Нематеријалните средства се амортизираат од првиот ден на наредниот месец откога тие средства се спремни за употреба.

2.18. Отпишувањето на нематеријалните и материјални средства може привремено да се прекине за средствата што се оштетени од виша сила, до нивното оспособување за користење.

2.19. Нематеријалните и материјалните средства се ревалоризираат при нивно повлекување од употреба и отуѓување, или поради повторно вреднување ако инфлацијата на годишно ниво, мерена со порастот на цените на производителите на индустриски производи е поголема од 30%.

2.20. Изворите на средства во билансот на состојба кај Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството се проценуваат според утврдената вредност на стекнатиот:

- Државен - јавен капитал (постојани материјални и нематеријални средства);
- Останат капитал (залихите на материјалите, резервните делови, ситен инвентар, и хартии од вредност).

3. БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ

ПРИХОДИ

3.1. Трансфери и донации

Оваа позиција е проценета во висина на средствата кои се обезбедени од буџетот, согласно одредбите од Законот за буџетите, во износ од 55.551 илјади денари, по основ на трансфери од Буџетот на РМ (2010- 58.183 илјади денари).

РАСХОДИ

3.2. Тековни расходи

3.2.1. Плати, наемнини и надоместоци

Оваа позиција е проценета во висина на исплатените износи, за средствата кои се обезбедени од буџетот, согласно одредбите од Законот за буџетите, во износ од 45.727 илјади денари (2010- 46.388 илјади денари), по следните основи:

- Плати и надоместоци: основни плати -функционери, основни плати- државни службеници и персонален данок на доход од плата;
- придонеси за социјално осигурување: основни придонеси за ПИО, основни придонеси за здравство, придонес за професионално заболување и основни придонеси до Агенцијата за вработување.

во 000 денари

Опис	2011	2010
1	2	3
Плати и надоместоци	33.370	33.791
Придонеси за социјално осигурување	12.357	12.597
Вкупно:	**45.727**	**46.388**

3.2.2. Стоки и услуги

Оваа позиција е проценета во висина на исплатените износи од 9.824 илјади денари (2010- 10.712 илјади денари), за средствата кои се обезбедени

од буџетот, согласно одредбите од Законот за буџетите, по следните основи:

- патни и дневни расходи кои опфаќаат: патување во земјата-патни расходи, патување во земјата- сместување, патување во земјата- споредни расходи, патување во странство- дневница;
- комунални услуги, греење, комуникација и транспорт, кои опфаќаат расходи за: електрична енергија, водовод и канализација, ѓубретарина, централно греење, дрва, течни горива, пошта, телефон и телефакс, други трошоци за комуникација, горива и масла, регистрација на моторни возила;
- материјали и ситен инвентар, кои опфаќаат расходи за: канцелариски материјали, списанија, весници и други изданија за користење од страна на вработените, материјали за АОП, прехранбени продукти и пијалаци, материјали за поправки и одржување, ситен инвентар и други материјали;
- поправки и тековно одржување, кои опфаќаат расходи за: поправки и сервисирање на лесни возила (вклуч. резервни делови, гуми), поправки и одржување на згради, поправки и одржување на софтверска и хардверска опрема, поправки и одржување на машини и поправки и одржување на друга опрема;
- договорни услуги, кои опфаќаат расходи за: изнајмување на канцелариски простор, изнајмување на друг тип на простор, осигурување на недвижности и права, осигурување на моторни возила, правни услуги, плаќање на судски такси, изработка на просторни и урбанистички планови, други образовни услуги, услуги за копирање, печатење и издавање и други договорни услуги;
- други тековни расходи, кои опфаќаат расходи за: членарини во домашни организации, расходи за репрезентација, објавување на огласи и други оперативни расходи;

во 000 денари

Опис	2011	2010
1	2	3
Патни и дневни расходи	46	227
Комунални услуги, греење, комуникација и транспорт	7.109	6.879
Материјали и ситен инвентар	897	1.020
Поправки и тековно одржување	637	891
Договорни услуги	1.036	1.568
Други тековни расходи	99	127
Вкупно:	**9.824**	**10.712**

Намалување на потрошените средства за стоки и услуги за 2011 година во однос на 2010 година во најголем дел произлегува заради помалку одобрен буџет.

4. БИЛАНС НА СОСТОЈБА

АКТИВА

4.1. Тековни средства

4.1.1. Активни временски разграничувања

Оваа позиција е проценета во висина на неисплатените нето плати, персонален данок и придонеси од плати на вработените за 12 месец 2011 година во вкупен износ од 3.742 илјади денари, неизмирените обврски спрема добавувачите во земјата со состојба на 31.12.2011 година во износ од 410 илјади денари, односно вкупно 4.152 илјади денари. (2010 - 2.308 илјади денари).

4.2. Постојани средства

4.2.1. Материјални средства

Оваа позиција е проценета во висина на издатоци за материјални средства во вкупен износ од 28.442 илјади денари (2010- 28.858 илјади денари) за износот на градежните објекти како и стекнување на опрема намалена за исправката на вредност;

Стапките на амортизација на материјалните средства се дадени во следната табела:

Опис	Применети стапки во 2011
Градежни објекти	1-4%
Компјутери	20%
Опрема и мебел	10-20%
Возила	15%
Опрема за ПТТ сообраќај	14%

4.2.2. Долгорочни кредити и позајмици дадени во земјата и странство и орочени средства

Оваа позиција е проценета во износ од 439 илјади денари односно во вредноста на акциите евидентирани во Централниот депозитар.

ПРОМЕНИ КАЈ ПОСТОЈАНИТЕ СРЕДСТВА ВО 2011 ГОДИНА

во 000 денари

О П И С	Градежни објекти	Опрема	Нематеријални средства	ВКУПНО
	1	2	3	4=1+2+3
	020	022	00	
Набавна или ревалоризирана вредност				
Состојба на ден 01 Јануари 2011	**31.143**	**36.226**	**439**	**67.808**
Набавки во текот на годината		353		**353**
Вкупни зголемувања:	**-**	**353**	**-**	**353**
Ревалоризација	2.451	664		**3.115**
Состојба на ден 31. Декември 2011	**33.594**	**37.243**	**439**	**71.276**
Исправка на вредност				
Состојба на ден 01 Јануари 2011	**11.306**	**27.205**	**-**	**38.511**
Амортизација за тековната година	313	2.530		**2.843**
Ревалоризација	552	489		**1.041**
Состојба на ден 31.Декември 2011	**12.171**	**30.222**	**-**	**42.395**
НЕОТПИШАНА ВРЕДНОСТ НА КАПИТАЛНИ СРЕДСТВА 31.12.2011	**21.423**	**7.021**	**439**	**28.881**
НЕОТПИШАНА ВРЕДНОСТ НА КАПИТАЛНИ СРЕДСТВА 31.12.2010	**19.837**	**9.022**	**439**	**29.297**

ПАСИВА

4.3. Тековни обврски

4.3.1. Краткорочни обврски спрема добавувачи

Оваа позиција е проценета во висина на пресметаните, а неизмирени обврски спрема добавувачите во земјата во износ од 410 илјади денари, (2010- 2.308 илјади денари).

4.3.2. Краткорочни обврски за плати и други обврски спрема вработените

Оваа позиција е проценета во висина на пресметаните, а неизмирени обврски за плати и надоместоци од плати за 12 месец 2011 година во износ од 3.742 илјади денари (2010- 0 денари).

4.4. Извори на средства

4.4.1. Извори на капитални средства

Оваа позиција е проценета според номиналната вредност на државниот - јавен капитал и останат капитал во износ од 28.881 илјади денари (2010- 29.297 илјади денари).